

Tweede Kamer der Staten Generaal
Aan de leden van de vaste commissie
voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Per e-mail verzonden aan: cie.vws@tweede kamer.nl

Begroting VWS en Wetgevingsoverleg Gehandicaptenbeleid

Reactie LVORG op de voorgenomen koers en de gevolgen voor de sector

Geachte leden van de vaste commissie,

Inleiding

Op 3 en 5 maart bespreekt u de begroting van VWS en op 9 maart het wetgevingsoverleg Gehandicaptenbeleid. Met deze brief reageren wij namens de LVORG (Landelijke Vereniging Ondernemingsraden Gehandicaptenzorg), die meer dan 40.000 medewerkers vertegenwoordigt, op hetgeen de gehandicaptenzorgsector de komende jaren te wachten staat als de voorgenomen beleidskeuzes, bezuinigingen en arbeidsmarktontwikkelingen in samenhang worden doorgezet.

Onze kernboodschap is helder: de optelsom van beleid, financiële ingrepen en structurele personeelstekorten maakt de zorg in haar huidige vorm steeds moeilijker houdbaar. Dit raakt direct de kwaliteit, toegankelijkheid en continuïteit van zorg voor mensen met een beperking.

Visie en missie LVORG: zorg van waarde voor mensen met een beperking

De LVORG vindt het essentieel dat zorg voor mensen met een beperking wordt vormgegeven met respect voor hun waardigheid. Wij staan voor goede, veilige zorg waarbij medewerkers voldoende professionele ruimte krijgen om hun werk op een duurzame en verantwoorde manier uit te voeren. Nabijheid, continuïteit en persoonlijke aandacht zijn voor ons belangrijke pijlers binnen de gehandicaptenzorg.

Deze sector is en blijft in essentie mensenwerk. Technologie en efficiëntie kunnen ondersteunen, maar nooit het fundament vervangen: de zorgprofessional. Wanneer beleid en bekostiging onvoldoende aansluiten op deze realiteit, komt niet alleen de sector onder druk te staan, maar ook de bredere maatschappelijke opdracht om mensen met een beperking volwaardig te laten participeren.

VN-verdrag Handicap: ambities onder druk door gebrek aan middelen

Wij onderschrijven volledig het belang van een inclusieve samenleving zoals vastgelegd in het VN-verdrag Handicap. Tegelijkertijd constateren wij dat de noodzakelijke inhaalslag structureel onvoldoende wordt gefaciliteerd. Wij maken ons grote zorgen over het ontbreken

van toereikende middelen. Maar ook over beleidsvoornemens die moeilijk te rijmen zijn met de uitgangspunten van inclusie, toegankelijkheid en gelijke rechten.

Een inclusieve samenleving vraagt om integraal beleid op terreinen als zorg, wonen, onderwijs, arbeid en participatie. Zonder structurele investeringen dreigt inclusie een papieren ambitie te blijven. De praktijk op de werkvloer wordt daarentegen juist zwaarder.

Mensenwerk onder druk: personeelstekorten en stijgend verzuim

De gehandicaptenzorg kampt momenteel met een tekort van bijna 10.000 medewerkers, dat volgens prognoses kan oplopen tot circa 22.000 in 2034. Vooral in de intensieve zorg is dit tekort nu al nijpend. Dit heeft directe gevolgen voor de borging van veiligheid van zowel cliënten als medewerkers.

Medewerkers vormen het kapitaal en het cement van de sector. Dankzij hun inzet is de zorg de afgelopen jaren overeind gebleven. Ondanks toenemende complexiteit van zorgvragen, hoge werkdruk en stijgend ziekteverzuim. Maar de rek is er zichtbaar uit. Meer druk leidt onvermijdelijk tot meer uitval, minder continuïteit en grotere risico's voor de kwaliteit van zorg.

Tegen deze achtergrond wringt het dat in beleid wordt gesproken over "duurzame inzetbaarheid", terwijl de randvoorwaarden om duurzaam te kunnen werken structureel onder druk staan.

Financieel kader: correctie van achterstanden versus nieuwe kortingen

De verhoging van tarieven op basis van kostprijsonderzoeken door de NZa is een noodzakelijke stap. Maar moet worden gezien als het inlopen van achterstallig onderhoud. De tarieven waren aantoonbaar te laag en bewegen nu pas richting kostendekkend niveau.

Tegelijkertijd worden deze correcties feitelijk uitgehold door een reeks aangekondigde en eerder vastgestelde bezuinigingen, waaronder:

- Wlz-korting 'behandeling' (€88 miljoen structureel)
- Wlz-korting 'meerjarenafspraken' (€52 miljoen structureel)
- Wlz-korting 'digitalisering' (oplopend tot €99 miljoen in 2030)
- Nieuwe Wlz-bezuiniging uit het coalitieakkoord (indicatief aandeel GHZ circa €267 miljoen in 2030)

De optelsom kan oplopen tot ruim een half miljard euro structureel voor de gehandicaptenzorg. Omdat deze kortingen via tarieven worden doorgevoerd, dreigen recent kostendekkend vastgestelde tarieven opnieuw onder de kostprijs te zakken. Dit creëert een structureel financieel spanningsveld dat niet op te vangen is zonder directe gevolgen voor zorg en personeel.

Concreet toekomstbeeld bij ongewijzigd beleid

Als de huidige plannen worden doorgezet, zien wij een zorgwekkend scenario ontstaan met directe gevolgen voor cliënten en medewerkers:

- Minder persoonlijke aandacht en begeleiding;
- Verschraling van dagbesteding en participatiemogelijkheden;

- Hogere werkdruk en verder toenemend ziekteverzuim;
- Grotere afhankelijkheid van flexibele en minder stabiele inzet;
- Toenemende druk op veiligheid en continuïteit van zorg.

Dit staat haaks op zowel de intentie van het VN-verdrag Handicap als op de maatschappelijke opdracht om passende zorg te bieden aan mensen met complexe en levenslange ondersteuningsvragen.

Breder stelsel onder druk

Naast financiële en personele druk spelen ook andere structurele knelpunten. Denk aan complexe financiering op het snijvlak met ggz en forensische zorg, hoge opleidingskosten voor zij-instromers, gebrek aan structurele bekostiging van brancheopleidingen, administratieve lasten en knelpunten rond schijnzelfstandigheid en continuïteit van zorg. Tegelijkertijd zien wij positieve ontwikkelingen, zoals maatschappelijke inbedding van dagbesteding, gemengde woonvormen en initiatieven gericht op participatie en werk. Juist deze vooruitgang komt onder druk te staan wanneer de financiële basis verder wordt uitgehold.

Conclusie en oproep

Deze brief is nadrukkelijk een reactie op hetgeen de sector te wachten staat bij ongewijzigde uitvoering van de voorgenomen plannen. De optelsom van bezuinigingen, arbeidsmarkttekorten en beleidsambities zonder structurele middelen maakt de huidige koers buitengewoon zorgwekkend.

Vanuit onze missie om menswaardige, toekomstbestendige en uitvoerbare zorg te waarborgen, doen wij een dringend beroep op u om:

- Voorgenomen Wlz-bezuinigingen te heroverwegen;
- Structureel te investeren in personeel, opleidingen en behoud van medewerkers;
- Digitalisering te stimuleren via investeringen in plaats van generieke kortingen;
- Inclusiebeleid en het VN-verdrag Handicap te koppelen aan realistische en toereikende financiering.

De gehandicaptenzorg is geen sluitpost, maar een fundament van een inclusieve en beschaafde samenleving. De keuzes die nu worden gemaakt bepalen direct wat de sector de komende jaren te wachten staat — en daarmee ook wat mogelijk blijft voor de mensen die levenslang afhankelijk zijn van deze zorg.

Wij gaan hierover graag met u in gesprek.

Namens de LVORG,

Bert Impelmans
Voorzitter LVORG
23-02-2026

